

Prot. Chr. afweer.

Tegenover deze tweevoudige ontwikkeling, versterking van het „rode” front enerzijds, het opdringen der R.K. anderzijds, is Prot. Chr. afweer dringend geboden. Alle hens moeten aan dek. Alle krachten moeten worden ingespannen, om de vlag van het Protestantisme ook op het terrein der wetenschap fier te doen uitwaaien.

Er zijn gelukkig tekenen, dat de noodzaak van deze afweer steeds meer wordt beseft. De steun, welke de Vrije Universiteit uit steeds ruimere kring ontvangt, is zulk een teken. Doch het onderhouden van een eigen, bijzondere Universiteit is slechts één van de mogelijke middelen. Nodig is ook, om aan de Rijksuniversiteiten zelf stand te houden. Met grote sympathie begroeten wij dan ook de „Stichting tot instandhouding van Bijzondere Leerstoelen”, die zich ten doel stelt om aan de Calvinistische Wijsbegeerte een plaats te verschaffen, waar het Rijk of de Gemeente dat eigener beweging niet doet. De benoeming van prof. S. U. ZUIDEMA aan de Universiteit te Utrecht is een eerste stap. Naast het werk der kerkelijke, d. w. z. vanwege de Ned. Herv. Kerk aangestelde hoogleraren, die de theologische vakken doceren, kan het onderwijs in de Calvinistische Wijsbegeerte ertoe bijdragen, om de betekenis van de Gereformeerde geloofsovertuiging voor geheel het menselijke leven, óók voor de wetenschap, in het licht te stellen. Zodoende kan een dam worden opgeworpen tegen de wetenschappelijke „verroding” of „verroomsing” van Nederland.

Niemand denke, dat het hier gaat om een enghartig drijven van één bepaalde kerkelijke richting of van één bepaalde wijsgerige overtuiging. De grondslag der Calvinistische Wijsbegeerte is Gods Woord. Voor het overige is zij niet gebonden aan enig stelsel. Integendeel, juist omdat deze Wijsbegeerte zich Calvinistisch noemt, is zij diep doordrongen van het gebrekkige van alle menselijke kennis. Haar taak zal goeddeels zijn het bestrijden van systemen, gebouwd op menselijke overmoed. Een wetenschappelijke „toren van Babel” behoeft men derhalve van haar niet te vrezen of te verwachten.

Aan de waarde van haar werk zal deze bescheidenheid slechts ten goede komen. En aan haar beslistheid doet zij niet af.

Prof. Dr G. C. BERKOUWER besprak de benoeming van Dr S. U. ZUIDEMA in het „Gereformeerd Weekblad” eveneens van 24 October 1947 als volgt:

In de pers komt het bericht door, dat Dr ZUIDEMA benoemd is tot hoogleeraar aan de Rijks-Universiteit te Utrecht om de Calvinistische Wijsbegeerte te doceeren vanwege de „Stichting tot oprichting en instandhouding van bijzondere leerstoelen voor calvinistische wijsbegeerte aan openbare universiteiten en hoogeschoolen”.

Toen deze plannen om leerstoelen op te richten aan Rijksuniversiteiten bekend werden, hebben velen direct ook aan Dr ZUIDEMA gedacht. Hij was zeker wel de eerste, die voor een benoeming in aanmerking kwam. Dat bleek ten overvloede uit verschillende instructieve en oriënterende artikelen, die den laatsten tijd van zijn hand zijn verschenen. Daarin is zijn aandacht vooral gericht op de nieuwe stroomingen in de wijsbegeerte. Zoo schreef hij b.v. een boeiend artikel over „De dood bij HEIDEGGER”, voorts over de existentie-philosophie van den Franschen wijsgeer JEAN PAUL SARTRE, terwijl Dr ZUIDEMA ook groote belangstelling heeft voor theologische vragen. Ik denk aan zijn stellingen over de belijdenis der maagdelijke geboorte, waarover hij reeds in Indië een belangrijke artikelenreeks publiceerd en onlangs een lezing hield, voorts aan artikelen over „Rome en KARL BARTH” naar aanleiding van een Roomsche-Katholieke dissertatie over KARL BARTH. Dr ZUIDEMA is een man van diep-in-dringende analyse, zooals ook zoo duidelijk uitkwam in het referaat over de existentie-philosophie, dat hij hield, toen wij met de theologen uit Amsterdam in Kampen op bezoek kwamen.

Maar het is niet noodig, dat ik hier de publicaties van den nieuwen hoogleeraar bespreek. Ik noemde slechts een en ander om te laten zien, dat Dr ZUIDEMA in Utrecht een stem zal doen klinken, waarnaar zeker geluisterd zal worden. We zouden ons kunnen voorstellen, dat Dr ZUIDEMA tegen de vervulling van deze taak opziet. Maar aan den anderen kant zal hij in Utrecht velen kunnen bereiken, die zitten met allerlei problemen der moderne

wijsbegeerte en die zeker ook zullen willen luisteren naar iemand, wiens uitgangspunt ze wellicht niet deelen, maar wiens groote kennis van zaken en wijsgeerig vermogen boven allen twijfel verheven is.

We hopen, dat Dr ZUIDEMA zich in Utrecht niet geïsoleerd zal voelen van de velen, die zijn studie en ontwikkelingsgang met groote belangstelling blijven volgen en die hopen op vruchtbare resultaten ook voor de ontwikkeling van het wijsgeerig denken in eigen kring.

Ds S. J. POPMA besloot zijn Kroniek in het Novembernummer van „Bezinning” als volgt:

Met groote dankbaarheid mogen we het feit begroeten, dat Utrecht binnenkort een leerstoel zal hebben in de calvinistische wijsbegeerte. Naar alle waarschijnlijkheid zal Rotterdam binnen niet al te langen tijd volgen.

Hierover zal ieder calvinist zich van harte verheugen. De bedoeling is, dat ook aan de andere neutrale universiteiten en hoogeschoolen zulk een leerstoel komt.

Een mooi ding is, dat de actie tot stichting van deze leerstoelen gesteund wordt door een breeden kring van calvinistische academici, waarvan niet gezegd kan worden, dat ze in philosophicis gelijk denken, maar die allen de dringende noodzaak van dit werk zien.

Ds H. MULDER noteerde in de „Gereformeerde Kerkbode van Delft” van 1 November 1947 o. m.:

Ik hoorde, dat men energieke pogingen in het werk stelt om ook in Rotterdam een hoogleeraar te benoemen op dezelfde wijze als nu te Utrecht geschiedde, en ook, dat er gedacht wordt aan de mogelijkheid om in het hoge noorden, in Groningen, het voorbeeld te volgen.

Eén vraag: moet Delft niet dezelfde weg opgaan? Ik ken de verhoudingen niet, en stel de vraag met enige aarzeling. Maar het lijkt me toe, dat in een plaats waar vijf duizend studenten zijn, en waar voornamelijk de technische wetenschappen gedoceerd worden, zeker plaats is voor een leerstoel van de Calvinistische wijsbegeerte.

Hebben ook de problemen, die hier in Delft om oplossing roepen, niet vrijwel alle te maken met de grote levensvragen? En moeten we niet samen ons inspannen om belichting van deze problemen, juist vanuit de Goddelijke openbaring te krijgen?

Nog eens: het is maar een vraag, en misschien hebben anderen ze ook al wel gesteld, maar het is zeker van belang, dat de beantwoording daarvan ernstig overwogen wordt.

VRIENDELIJK VERZOEK

Ten slotte: wie een circulaire ontving, maar nog niet op haar reageerde, wachte niet op tijdrovend bezoek, maar zende het inteekenbiljet ten spoedigste in bij *het tegenwoordig administratie- en propaganda-adres*, den heer N. A. WEDEMEIJER KROL, Valkenboschkade 64II, 's Gravenhage.

En wie er geen ontving of anderen wil bewerken, vrage bij hem één of meer circulaires aan.

Voor legaten en giften noteere men: Postrekening nummer 446107 ten name van de „Stichting tot oprichting en instandhouding van bijzondere leerstoelen voor calvinistische wijsbegeerte aan openbare universiteiten en hoogeschoolen”, Kerkewijk 77, Veenendaal.

ONS WERK

Met dankbaarheid mogen we in deze rubriek melding maken van den voortgang van ons werk sinds het verschijnen van het vorige nummer onzer „Mededeelingen” (Aug. 1947).

I. Cursussen.

Te 's Gravenhage organiseerde het bestuur van den kring aldaar in samenwerking met den kring Rotterdam voor dit seizoen een cursus onder leiding van Prof. Dr H. DOOYEWEERD, die zal spreken over „Reformatie en scholastiek in de wijsbegeerte”.

In Leiden zal Dr H. J. WESTERINK voor een beperkten